

DEKLARACIJA

Dėl kovos su Covid-19 priemonių

Esame susirūpinę dėl Lietuvoje taikomų kovos su Covid-19 priemonių. Tapo įprasta nepaisyti Konstitucijos bei įstatymų, nebefunkcionuoja teisinės valstybės principas, iškreiptas valdžių padalijimas ir demokratinis valdymas – reikšmingi valstybės ir visuomenės klausimai reguliuojami poįstatyminiais aktais, Seime, Vyriausybėje ir savivaldybių tarybose svarbūs sprendimai priimami nuotoliniu būdu, neužtikrinant viešų debatų ir visuomenės įtraukimo procedūrų. Be to, politiniams sprendimams, kurie remiasi ekspertų nuomone, aiškiai trūksta pagrįstumo ir skaidrumo.

Kovos su Covid-19 priemonėmis yra neproporcingai suspenduota konstitucinių žmogaus teisių apsauga - teisė į sveikatos priežiūrą, darbą, mokslą, viešąsias paslaugas, judėjimą, susirinkimų laisvę ir į privatų asmens gyvenimą.

Įvestas „galimybių pasas“ yra nesuderinamas su LR konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintu visų asmenų lygybės principu, yra diskriminacinis, segreguojantis visuomenę ir nepagrįstai ribojantis konstitucines fizinių ir juridinių asmenų teises ir laisves.

Taikomos kovos su Covid-19 priemonės, kurių kaštų-naudos analizė viešai nebuvo pristatyta, ilgalaikėje perspektyvoje asmenims ir visuomenei gali atnešti didesnę žalą nei naudą:

- medicininę - dėl ilgalaikio streso, sumažinto sveikatos paslaugų prieinamumo, su tuo susijusių perteklinių mirčių;
- ekonominę - dėl ribojamo žmonių darbo ir ūkio plėtojimo;
- socialinę - dėl visuomenės susiskaldymo, pažeistų tarpusavio socialinių ryšių, vaikų galimybės gauti kokybišką ugdymą, kultūros renginių ribojimo ir kt.

Vakcinų veiksmingumas apsaugant nuo sunkių ligos formų ir mirties yra žinomas, todėl pripažįstame skiepų svarbą senyvo amžiaus ir rizikos grupių asmenims. Tačiau masinio gyventojų, ypač vaikų, nėščių ir žindančių moterų, skiepavimo skatinimas vakcinomis, kol jų klinikiniai tyrimai dar nebaigti bei minėtų grupių atžvilgiu iki galo nežinomas jų veiksmingumo ir nepageidaujamo poveikio santykis, yra mediciniškai nepateisinamas. Asmenims, kurie turi gretutinių ligų arba vartoja tam tikrus medikamentus, skiepimas gali būti labai rizikingas.

Spaudimas vakcinuotis bei skiepytų ir neskiepytų asmenų supriešinimo akcijos yra neetiškos. De facto egzistuojanti ir de jure teisės aktuose siekiama numatyti privaloma vakcinacija prieštarauja LR Konstitucijos 20 ir 21 straipsniuose įtvirtintiems asmens ir jo privataus gyvenimo neliečiamumo principams bei 1997 m. Europos Tarybos Žmogaus teisių ir biomedicinos konvencijos 5 straipsnyje, LR Civilinio Kodekso 6.729 straipsnyje bei LR Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 14 straipsnyje įtvirtintai nuostatai, kad bet kokia medicininė intervencija gali būti atliekama tik su paciento sutikimu.

Infekcinių ligų yra daug, epidemijos ateina ir praeina, o mūsų visuomenės nariai ir toliau turės gyventi Lietuvos valstybėje. Todėl net ir kovos su Covid-19 metu svarbu išsaugoti pasitikėjimą teisine valstybe, užtikrinti Konstitucijos viršenybę, demokratijos institutų funkcionavimą bei prigimtinių teisių ir laisvių apsaugą, paremtą visų žmonių lygybę.

Remdamiesi tuo, kas išdėstyta, siūlome:

1. Atsisakyti ekstremalios situacijos ar karantino teisinio režimo taikymo, tam nesant teisinio ir faktinio pagrindo.
 2. Gerbti žmogaus teises bei laisves ir atsisakyti suvaržymų, kurie nėra būtini.
 3. Atsisakyti paskiepytų ir nepaskiepytų asmenų supriešinimo politikos; panaikinti "galimybių pasą", diskriminuojantį ir segreguojantį tiek asmenis, tiek verslo subjektus.
 4. Užtikrinti, kad vakcinos taptų visiems prieinamos, tačiau niekam nebūtų privalomos; kad asmenys būtų skiepijami gydytojui individualiai įvertinus skiepų naudą ir riziką, gavus laisvą ir informuotą sutikimą bei nekeliant sąlygų, susijusių su darbu, sveikatos priežiūros ar bet kokių kitų paslaugų prieinamumu.
 5. Sukurti ir įgyvendinti skiepijimu sveikatai padarytos žalos atlyginimo mechanizmą.
 6. Užtikrinti nepertraukiamą kontaktinį ugdymą ir mokymąsi visose švietimo ir ugdymo įstaigose, kol nėra realių indikacijų laikinai ligos židinių izoliacijai.
 7. Užtikrinti visų pacientų teisę į kokybišką sveikatos priežiūrą, jos prieinamumą bei tinkamą sveikatos sistemos funkcionavimą.
 8. Garantuoti sprendimų priėmimo skaidrumą ekspertų tarybose, viešą ir laisvą mokslinę diskusiją bei visuomenės dalyvavimą politinių sprendimų priėmime.
- Kviečiame** kartu viešuose debatuose ir laisvoje mokslinėje diskusijoje ieškoti proporcingų, teisėtų ir veiksmingų kovos su Covid-19 priemonių.